

ВАЛЕНТИН ПОПОВ - ВОТАН ДИХАНИЕТО НА МОРЕТО

chitanka.info

*„След като веднъж ви омагьоса, морето ви
държи в плен на чара си цял живот.“*

Жак Кусто

Морето е вечно. Морето е мъдро. То е и жестоко. Дарява, но и взима. В него избуява непринудената и първична красота на природата, но и избухва ураганния гняв, който погубва хора и надежди за подобър живот. Морето е справедливо. То е стихия, която примамва и омагьосва с чара си. Веднъж попаднал в плен на магията на морето, трудно човек би могъл да се откъсне от него. Хилядите туристи, които се връщаха година след година за семейна почивка на златните плажове го доказваха, хилядите мореплаватели обиколили света го доказваха, хилядите творци възпели силата на омаята му го доказваха. Морето е сила — неразбрана и неконтролируема, но обичана от всички.

Такива мисли се въртяха в главата на дядо Васил, докато седеше на пейката на кея и наблюдаваше влизащите и излизащи лодки, туристите, които се снимаха за спомен и слушаше шума на вълните, примесен с музиката от съседното заведение „Рибарска среща“.

Крясъците на чайките, смехът на децата, подвижванията на рибарите — всичко това му напомняше времето, когато дойде със семейството си за първи път тук. Той, жена му Веска и малкия Павел. Но противно на всякаква логика това не го натъжаваше. Напротив. Струваше му се, че Веска ей сега ще го извика, за да надуе малкия басейн на Павел, а Павката ще слезе тичешком по стълбите, ще започне да го дърпа и моли да се качат на някоя от лодките за разходка на туристи. Това усещане за нереалност в реалността му даваше сякаш безкраен миг спокойствие.

Васил обичаше чайките, лодките, заведението и рибарите, които излизаха в морето, макар че преди трийсет години Павката остана завинаги на шест години тук, в Царево.

Васил стана с леко пъшкане и тръгна към Градската градина. Обичаше да се разхожда там или да поседне на някоя пейка, когато слънцето напичаше по-силно. Продължаваше да чува шума на вълните

и да му се струва, че Павката ей сега ще изскочи от някоя детска площадка с викове „Тати, тати, искам понички с шоколад!“. Всеки ден старецът си купуваше от казанлъшките понички, караше продавача да ги облее обилно с шоколад и сядаше там, където можеше да вижда морето през стволите на дърветата. В далечината.

След смъртта на Павката, жена му го напусна. Обвиняваше го, макар че понякога съдбата така си играе на руска рулетка с хората, че вина нямаше никой. Просто така се случи! А след като се пенсионира Васил дойде да живее в Царево. За да е по-близо до Павката. Само той му остана след всичките тези години. Шестгодишно момченце с лизнато от крава на бретона, което обичаше да се вози на лодка, да яде понички с много шоколад, да копае тунели в мокрия пясък и да гледа под водата с очилата, купени му от сергиите на пешеходната зона пред Общината. Завинаги на шест и завинаги в прегръдките на морето.

Старецът свали очилата си и ги избърса с крайчеца на смачкана носна кърпа. После стана и бавно пое към къщата си. Зад него на пейката останаха поничките. Можеше пък някое момченце да дойде да си вземе.

Райна слезе от автобуса. Сърцето я стягаше, както всяка година по това време, когато идваше да отдаде почит на съпруга си. Григор беше починал по време на плаване и я остави млада вдовица без деца, без надежда и без кураж да продължи. Напук на самотата тя продължи напред. Но се премести в Пловдив.

Обичаше морето, но не спираше да го обвинява, че ѝ е отнела младият възлюбен. Защо трябваше тази буря да се разрази така внезапно? Защо му беше нужно да излиза в това време с лодката и ортака си? Защо, Господи? Питаше често в църквата и палеше свещ. Питаше и защо не върна поне тялото му, за да може да го погребат като хората. Повече от двамадесет години след като се пресели, баба Райна идваше с автобуса до Царево и оставаше седмица — почивка, казваше на приятелките си, но всъщност искаше да се потопи в спомените. А и кой ходи на море с черни дрехи, дълга пола, блуза с дълги ръкави, черни лачени обувки. Кой носи на почивка снимките на милия си покойник.

Старицата закрачи бързо, подминавайки сергиите. Кимна само на продавачката на малкия семеен хранителен магазин, откъдето пазаруваше по време на престоя си и се регистрира в хотела. Всяка година ползваше една и съща стая с гледка към панорамната тераса и морето отвъд нея. Всяка година седеше на неудобния евтин стол и гледаше в хоризонта, очаквайки да види бялата лодка със сини ивици и платното, на което бе избродирала името на лодката „Бялата русалка“. Григор на шега я наричаше моята Райна Княгиня, а после се засмиваше лъчезарно и я прегръщаше. Целуваше я по страните, а след това някак смутен бързо я пускаше и с думите „Закъснявам“ излизаше, за да се приготви за плаване. Двайсет и пет години тя не забрави неговата усмивка, грубите, трудолюбиви ръце и тъмните очи, които грейваха, когато я видеха.

Вечерта донесе повей от морето, който разхлади летовниците. Улиците на Царево се изпълниха с млади семейства, деца, по-възрастни чуждестранни почиващи. От заведенията се чуваше глъч и музика.

Баба Райна излезе от хотела и се отправи към градската градина. Смяташе да се разходи и да погледа малко тъмното море от панорамната тераса. Сред цялата шумотевица и народ, който също бе излязъл на вечерна разходка, съзря позната фигура. Старец, който стъпваше бавно и тържествено. Стигайки до една пейка, видя, че се навежда и вдига от земята разсипана порция понички. После клекна, внимателно ги събра и ги изхвърли в близката кофа. Беше го виждала и предните пъти, когато бе идвала, но сега за първи път се учуди как така все го засича по едно и също време. Старецът се обърна, докато тя го гледаше. Явно и той я позна и я помнеше, защото ѝ кимна и тръгна бавно в нейната посока.

Възрастните вървяха един след друг, докато стигнаха Панорамната тераса. Там се изправиха на известно разстояние и всеки потъна в своите мисли. Очите им, вече невиждащи, както навремето бяха вперени в черното море, погълнало толкова сълзи и болка за едни, но даряващо радост, веселие и щастие на други.

Старецът бръкна в джоба си и извади носната кърпа. Засрами се от вида ѝ и я прибра обратно.

— И вие ли тъгувате? — попита Васил.

Тя се изненада. Избърса очите си с опакото на ръката.

— Да, съпруг оставих тук. — И махна неопределено с ръка към морето, сама изненадана от това, че споделя с непознат.

Старецът замълча за миг, а после подаде ръка:

— Казвам се Васил.

Тя се усмихна свенливо:

— Райна, приятно ми е!

— Като Райна Княгиня — засмя се Васил, а жената се олюля при тези думи.

Васил я подхвана, за да не падне и бавно, подкрепяйки я, я поведе към най-близката пейка, а след това ѝ донесе вода, за да се освежи. Двата старци седяха един до друг мълчаливо, загледи към чернотата между дърветата. Морето не се виждаше, само се чуваше. Шумотевицата от летища бе поотслабнала.

— Оставих съпруг тук — повтори Райна. — Той така ми казваше „като Райна Княгиня“.

— О, съжалявам — отвърна Васил, — не знаех...

— Разбира се, че не сте знаел. Просто... просто сякаш чух неговия глас, когато проговорихте.

— А аз... аз изгубих момчето си тук — сподели старецът.

— Това е ужасно! — възкликна Райна. — Никой не трябва да губи детето си!

— Той не си е отишъл. Той е там, в морето — тихо промълви Васил.

Настъпи мълчание, нарушавано от единичните крясъци на кукувица. След малко Васил додаде:

— На него оставям кутията с понички, която ме видя да събирам. Все си мисля, че... — Задъхваше се и не можа да продължи.

Мъжът заплака неудържимо, а Райна сложи длан на рамото му. Цялата болка, трупана през годините в сърцето му се разрази като лятна буря. Не можеше да я спре. Плачеше безутешно и безсрамно, плачеше за Павката, за съпругата си, за живота си, за морето, за смъртта, за загубите, за болките. Плачеше за света.

— Ела, ела, ще те придружа до вас. — Райна му помогна да стане и двамата се отдалечиха ръка за ръка.

Кутията с понички седеше на пейката. Един гларус кацна на другия ѝ край и със съмнение я загледа. Изглеждаше му безопасно и се приближи повече към нея. В това време от близката детска площадка

се завтече едно момченце с лизнато от крава на бретона и размаха ръце, прогонвайки птицата. После взе кутията с лакомството и се затица към Панорамната тераса и стълбите, които водеха надолу към брега.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.